

Η ποιητική εξωστρέφεια του Δουατζή με ένα “κόκκινο κασκόλ”

Δημοσίευση: 6.05.2016

Ετικέτες

Δήμος Σλωπτσιούδης | Εκδόσεις ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΑΣ

Κατηγορία

Βιβλιοκριτικές | ο Δήμος γράφει... | Παρουσιάσεις βιβλίων | Ποίηση

Ο Γιώργος Δουατζής είναι ένας ακάματος εργάτης λόγου και ύφους αδαπάνητος και πολυμορφικός. Ξεχωρίζει στα ελληνικά γράμματα με την ιδιαίτερη ποιητική φωνή του μέσα από την εκφραστική του ποικιλία και το στοχαστικό του ύφος πλουταίνοντας το συναισθηματικό μας κόσμο.

Με την εμπειρία της ζωής και την ποιητική πείρα, η νέα του ποιητική συλλογή, «**το κόκκινο κασκόλ**» (Μανδραγόρας, 2016) έρχεται να ταράξει τα ελληνικά γράμματα. Με ποιητικούς ακροβατισμούς ανάμεσα στην εσωστρέφεια και την εξωστρέφεια και με μία γλωσσική ευγένεια και στιχουργική ολοκλήρωση, ο Δουατζής γράφει για την ποίηση, μιλά για την πολιτική και τις κοινωνικές σχέσεις, το συλλογικό αδιέξοδο και τις ανθρώπινες αγωνίες.

Η ποίηση του Δουατζή διατηρεί μία ιδιαίτερη θεατρικότητα· μονολογική ή διαλογική, μοιάζει να είναι γραμμένη για σκηνική απαγγελία. Τα πεζολογικά στοιχεία, άλλωστε, των συνθέσέων του υποστηρίζουν τη δραματική διάστασή τους. Το πρωτοεπικό ποιητικό υποκείμενο και η συχνή παρουσία ενός β' γραμματικού προσώπου θεμελιώνουν τη θεατρικότητα· άλλωστε, σε αυτό το “βουβό” δευτεροεπικό υποκριτή απευθύνεται ο ποιητής (το χρέος, απούσες ευχές, η κουρτίνα), ενώ δεν είναι λίγοι οι διάλογοι (δικαιολογία, μη λυπηθείς, το υπόγειο, σουρούπο, είπε) ή μονόλογοι με δεύτερη φωνή (μυστήριο).

Τούτη όμως η υποκριτική δυναμική του Δουατζή προσδίδει μία ιδιαίτερη αναπαραστατική ισχύ στην ποιητική του ώστε να υποκαθιστά την απουσία της επιτηδευμένης εικονοπλασίας. Στην πραγματικότητα η ποίησή του είναι αντι-εικαστική. Έτσι δημιουργός και αναγνώστης επικεντρώνονται απερίσπαστοι στο σχολιασμό και το στιχουργικό ρυθμό.

Ωστόσο, από τους στίχους του αναδύονται με έναν συνειρμικό αυθορμητισμό εικόνες “θολές” με χρώματα (τα χέρια, αντίτιμο), ήχους/μουσική (μουσική) και κίνηση (τα χέρια, αντίτιμο, απόσταση) σαν σε θεατρική παράσταση. Αν και σκηνοθετικά η σκηνή του δεν είναι πάντα νυχτερινή, ένα τέτοιο αίσθημα απλώνεται άμεσα (φόβος, αιώρηση, η στέγη, γενναίων απώλεια, θάμβος, οι άγιες νύχτες μου, το χρέος, περίπατος, φανοστάτης) ή ενίοτε συμπεραίνεται συνειρμικά από την απουσία φωτός (στάση, παιδί).

Οι κλειστοί χώροι διαμορφώνουν μία αποπνικτικά μοναχική σκηνή ποιητικής δράσης κάτι στο οποίο συναισθηματικά συνηγορούν και οι πρωτοπρόσωποι μονόλογοι (στολίδια, απούσες ευχές, σπατάλη, η κουρτίνα, υπερηφάνεια, η στέγη). Και η σκηνογραφία τούτη αισθητοποιεί τις υπαρξιακές αναζητήσεις του ποιητή για την κοινωνία (δόλιοι, παιδί, αιώρηση), το χρόνο (είδωλο, νεύματα, υποβαρής προστασία, φανοστάτης) και τη μνήμη (απούσες ευχές) ή τη μοναξιά και το χωρισμό (η συντροφιά, απόσταση) με τον έρωτα (τα χέρια).

Η ποίηση του Δουατζή όμως διαθέτει μία ιδιότυπη εξωστρέφεια. Αν και κυριαρχεί η ποιητική αυτοαναφορικότητα (τρίπτυχο, το πουκάμισο, περίπατος, δικαιολογία, το χρέος, μη λυπηθείς, στολίδια, ο ακροατής, γύμνια, δρομέας, το υπόγειο, υπερηφάνεια, είπε, αντίτιμο, η στέγη, μυστήριο, οι άγιες νύχτες μου) και η πρωτοεπική εκμυστήρευση, η ποιητική του είναι εξωστρεφής. Πολύ συχνά το μήνυμα εμφανίζεται στο τέλος μετά από έναν εσωτερικό περίπατο στις προσωπικές εμπειρίες και τις μνήμες ή μία στοχαστική διαδρομή του ποιητή μ' αφορμή όσα παρατηρεί (διαφάνεια, μελωδίες, η κουρτίνα, το ήμισυ, γενναίων απώλεια, αιώρηση).

Το ποιητικό υποκείμενο του Δουατζή σταθερά είναι μέλος μιας κοινότητας που δεινοπαθεί. Εκφράζει με έναν εσωτερικό τόνο και προσωπικό ύφος ένα συναίσθημα αγανάκτησης (κουράστηκα, δόλιοι, λόγια) και μία γενικότερη πολιτική απογοήτευση και απελπισία (ευλογία, η αντάρα, διαφάνεια, το ήμισυ, λέξεις, ελπίδες, αγορά). Ο ποιητής γράφει με ευαισθησία για τα παιδιά και τη νέα γενιά (παιδί, μανούλες, μελωδίες) χωρίς να προσπερνά άλλα κοινωνικά ζητήματα που τον ενοχλούν (σπατάλη, η ασπίδα, γενναίων απώλεια, νωρίς, μουσική, στάση, ενεργημένοι) ή για τα όνειρα και τα σχέδια που κατέπεσαν (ασκήσεις, η κουρτίνα).

Και η απλότητα της γραφής του Δουατζή υπηρετεί την εξωστρέφεια τούτη. Τα πεζολογικά χαρακτηριστικά και η προφορικότητα της γλώσσας του, σε συνδυασμό με τη δραματικότητα και την αρπιότητα του στιχουργικού ρυθμού, ενισχύουν την κοινωνικότητα και καθιστούν εύκολη την πρόσληψή της από τον αναγνώστη/ακροατή. Άλλωστε, τούτη η δυναμική του ετερόχρονου διαλόγου με τον αναγνώστη, αποδεικνύει τούτη την εξωστρέφεια του Δουατζή μαζί με η διαχρονικότητα της ποιητικής του.

Ο ποιητικός του λόγος ισορροπεί την εμπλουτισμένη οικεία γλώσσα με το στοχαστικό περιεχόμενο μέσα σε ένα μεγάλο στίχο με έντονα στοιχεία πεζού λόγου· ελευθερόστιχα πεζοποίηματα συνδέονται σε μία ερμαφρόδιτη φόρμα (το πουκάμισο, κενό, αιώρηση) ή υβριδική όπου πεζοποίηματα διακρίνονται σε στροφές (κόκκινο κασκόλ, κουράστηκα, χέρια φτερούγες).

Σημαντικός είναι και ο ρόλος του τίτλου σε κάθε σύνθεση που διατηρεί έναν λειτουργικό ρόλο, καθώς άλλοτε συμπληρώνει νοηματικά τη σύνθεση κι άλλες φορές λειτουργεί ως ένα κλειδί προσέγγισης του ποιητικού περιεχομένου. Χαρακτηριστικό είναι ότι από το σύνολο των συνθέσεων της συλλογή τα 44 έργα έχουν μονολεκτικό τίτλο (ουσιαστικό συνήθως), 12 ποιήματα έναρθρο ουσιαστικό και μόνο 9 έχουν τίτλο με περισσότερες λέξεις.

Η γλώσσα του είναι η οικεία καθημερινή με τη συνήθη αφηγηματική σύνταξη του προφορικού λόγου. Διακρίνονται πολλές δευτερεύουσες ή ελλειπτικές προτάσεις, ασύνδετο σχήμα που ενισχύει την ένταση ή υποτακτική σύνταξη ως στοχαστικό υποστυλώμα· προθετικά σύνολα κι άκλιτα μέρη του λόγου, που τόσο χρησιμοποιούνται στον προφορικό λόγο, επαυξάνουν τις προτάσεις του με την καθημερινή οικειότητα.

Η ποίηση του Δουατζή παραμένει αντιεξουσιαστική. Στέκεται κριτικά απέναντι στην εξουσία και την κοινωνία. Άλλωστε, δε βλέπει την ποίηση ως μία ψυχογραφική διαδρομή του δημιουργού, αλλά μία τέχνη που *αφουγκράζεται τις αγωνίες του διπλανού και προσφέρει βάλαμο στην ψυχή του*. Παλεύει να δει την ποίηση να δραπετεύσει από το *ατομικό όραμα* και τον εκούσιο περιτειχισμό της. Εξάλλου, *από τη φύση της σκύβει με αγάπη στον άνθρωπο, στον αδύναμο, στον διεκδικούντα και αντιστρατεύεται κάθε μορφή εξουσίας*[1].

Απευθύνεται στο συλλογικό κοινωνικό υποκείμενο. Ο ποιητής ως μέλος μίας δομημένης κοινότητας εκφράζει την κοινωνία και τις αρχές της, τα προβλήματα, τους φόβους και τις αγωνίες της. Θα λέγαμε ότι μεταφράζει την ποιητική εσωστρέφεια ως ατομισμό και αντιανθρώπινη στάση, αντεινώντας μία στροφή στον Άνθρωπο και τους προβληματισμούς του, μακριά από διακρίσεις και χωρισμούς.

Ακολουθήστε μας

Οι προσφορές των εφημερίδων για το Σάββατοκύριακο 09 - 10 Νοεμβρίου 2024

Κάνε με να εξαφανιστώ, της Jessica Payne

Φίρ ο Φιρφίρης - Μαρτζούκου Χριστίνα